

3-68464

een
VIII. TZ.7.

UITGEBOEKT

XXXX
XXXX

Vergadering Nationaal
Comité Handhaving
Rijkseenheid

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden afschrift van een verslag betreffende de op 20 Augustus j.l. te 's-Gravenhage door het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid" gehouden openbare protestvergadering.

Ter bekorting moge naar de inhoud van het verslag verwezen worden.

HEEFT HOOFD VAN DE DIENST

Minister President,
Minister van Binnenlandse Zaken,
Minister van Buitenlandse Zaken,
Minister van Overzeese Gebiedsdelen,
A V E N H A G E.

Mr. I. Einthoven.

Verbinding: No.12

24 Augustus 1949.

Doss.118/27

Onderwerp: Protestvergadering van het Nat.Comité Handhaving Rijkseenheid.

Datum ontvangst bericht: 20 Augustus 1949

Volgno.

24 AUG. 1949

ACD/60464

Op 20 Augustus 1949 werd door het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid een openbare protestvergadering gehouden in de grote zaal van de Dierentuin te 's-Gravenhage.

Aanwezig in totaal plm. 7000 personen (zaal en tuin). Zaalcapaciteit plm. 1800 personen. In de tuin waren ongeveer 5000 personen aanwezig, die door middel van luidsprekers de sprekers konden beluisteren. Vóór de aanvang werden buiten de zaal insignes van het N.C.H.A. te koop aangeboden. Langs de toegang tot het gebouw (zijde Benoordenhoutseweg) stonden aan weerszijden van de oprijlaan witte met zwart omrande houten borden, vermeldende naam, rang en woonplaats van militairen, die in Indonesië zijn gesneuveld.

Vóór de ingang van het gebouw stond een groot wit kruis opgesteld, geflankeerd door 6 omfloerste zuilen voorzien van de Nederlandse kroon en -leeuw. De zaal was met rood wit en blauw versierd, terwijl tegen de pilaren van het balkon witte borden waren aangebracht, waarop een kroon stond afgebeeld. Op een doek, aangebracht op het podium stond de spreuk: "Volk van Nederland waar Uw vlag wappert, heersen recht en veiligheid."

Het was opvallend, dat het overgrote deel der bezoekers mensen waren boven de 40 jaar. Velen hiervan waren Indische Nederlanders.

Op het podium stonden 18 stoelen gereserveerd.

Te 14.15 uur betrad Prof. Mr. P. S. GERBRANDY als voorzitter van de vergadering het podium. Hij werd met luid applaus ontvangen. De stoelen op het podium werden bezet onder andere door:

1. Oud-Minister van Koloniën Ch. J. I. M. WELTER,
2. Admiraal b.d. C. E. L. HELFRICH,
3. Generaal b.d. H. G. WINKELMAN,
4. Dr. W. K. H. FEUILLETAU DE BRUYN,
5. Professor Dr. C. GENETSON,
6. De Heer MEYER RANFFT,
7. Mej.

Te 14.20 uur opende de voorzitter Prof. GERBRANDY de vergadering. In zijn inleiding begroette hij alle aanwezigen en in het bijzonder de aanwezige militairen, die de opstand in Indonesië aan de lijve haden ondervonden (luid applaus).

Hij gaf te kennen, dat de nood van onze 80 miljoen landgenoten ontzettend groot is. De regering, zo zeide hij, wil die nood niet zien. Bij het laatst gehouden kamerdebat

heeft Minister VAN MAARSEVEEN de oppositie met onverantwoordelijke lichtvaardigheid beantwoord.

Prof. GERBRANDY beschuldigde de Republikeinen van moordroof en ontvoering en hij achtte het een groot schandaal, dat de Nederlandse regering met die Republikeinen aanpapt, en aan de andere kant jongens naar Indonesië stuurt om daar aangeslacht te worden. Hij vond het betreurenswaardig, dat het hoord van de Republikeinse delegatie voor de a.s. Ronde Tafel Conferentie, die gecollaboreerd heeft met de vijand en door de Japanners is gedecoreerd voor daden tegen Nederland begaan thans in de Ridderzaal wordt toegelaten en dat dit gebouw voor de tweede maal wordt verontreinigd. De eersmaal werd dit gebouw tijdens de Duitse bezetting door SEYS INQUART ontheiligt. Dit is niet de schuld van Engeland, Amerika of de Verenigde Naties, maar volgens spreker de schuld van de Nederlandse Regering. Spreker wil de geest van ons volk beïnvloeden. Wanneer dit geschied zou zijn, dan zou de regering moeten wijken. Hij ziet de toekomst van Nederland zeer donker in, maar als wij de zaak verliezen, dan wil hij met ere verliezen (luid applaus). Volgens spreker worden de Nederlandse belangen voor spotprijzen van de hand gedaan.

Spreker eindigde zijn inleiding met de woorden: "Wij houden ons aan de Grondwet. Geen beleid in handen van SOEKARNO en HATTA. Vrijheid van alle volken in Indonesië." "Ende despereert niet."

Prof. GERBRANDY gaf daarna direct het woord aan oud-Minister WELTER, die sprak over het onderwerp: "De vlag". Spreker was dankbaar, dat duizenden naar de vergadering waren gekomen en dat tienduizenden nog achter hem staan. Minister VAN MAARSEVEEN, die meermalen de woorden bezigde, dat het overgrote deel van/Nederlandse volk achter hem staat, zou uit deze vergadering lering kunnen trekken. Spreker waarschuwde alle aanwezigen, dat het gevaarlijk is om openlijk te kiezen voor het N.C.H.R., want zo zei hij: "U wordt door de Regering voor extremist aangezien."

Hij raadde de agenten van de C.V.D. aan om de vergadering zo nauwkeurig mogelijk te verslaan.

Hij vond, dat de aanhangers van het N.C.H.R., die zichzelf nationalistien weten, door de Regering evenzeer als extremisten worden beschouwd als de communisten. De Heer WELTER stelde de vraag: "Waarom zijn wij extremisten?" Alleen omdat wij handhaving van de Grondwet voorstaan. Spreker zei, dat hij Nationalist is en dat hij er trots op is dit te zijn. Hij eiste eerbiediging van ons Nationalisme door andere landen (luid applaus).

Hierna verzocht hij enige ogenblikken eerbiedige stilte voor de in Indonesië gevallen militairen.

Spreker betoogde, dat onze vlag in Indonesië besmeurd wordt en uitte de vrees, dat onze vlag in Indonesië voor goed neergehaald zal worden. Ook is volgens zijn mening de Grondwet niet meer veilig. Hij sprak zijn arkeuring uit over het thans gevoerde regeringsbeleid en zag gaarne, dat er met de leiders der Republiek niet wordt onderhandeld.

De Heer WELTER eindigde met een krachtig protest tegen het beleid van de Nederlandse Regering en wekte op om de vlag te bewaren als het Nationale symbool voor Nederland, Nederlands-Indië en Curaçaa (luid applaus).

Hierna werd het woord gevoerd door Generaal b.d. H.G. WINKELMAN over het onderwerp: "Aan wie de schuld".

-spreker-

/ het

Spreker hoopte, dat onze Kroon geen bordpapieren Kroon zal worden. Hij was het eens met de vorige sprekers en zei, dat de thans gevoerde Indië-politiek Nederland naar de afgrond zal helpen. Hij beschuldigde de Nederlandse Regering van verkeerde voorliding, zowel in binnen- als in buitenland. Hij hoopte, dat de Nederlandse Regering er niet toe over zou gaan feesten te organiseren met de leden van de Republikeinse delegatie, terwijl door toedoen van deze heren duizenden van onze jongens, planters en goedwillende Indonesiërs worden vermoord. Spreker vond het een onverantwoordelijke daad van de Nederlandse Regering, dat SOEKARNO weer op zijn troon is gezet. Hij wakte de aanwezigen op om de ideeën van het N.C.H.R. te verspreiden (luid applaus).

Hierna werd het woord gevoerd door Admiraal b.d. C.E.L.HELFRICH over het onderwerp: "Recht door Zee".

Deze begon met de opmerking, dat bij het uitbreken van de oorlog, 10 Mei 1940, geheel Indonesië achter Nederland stond. Indonesië bleef, behoudens een kleine klik collaborerende Indonesiërs, trouw aan Nederland. De Indonesiërs hebben 3 1/2 jaar de tijd gehad zich van Nederland af te keren, maar bij de capitulatie van Japan stonden zij nog steeds achter Nederland. De Indonesiërs hebben in samenwerking met Nederlanders de vijand weerstaan. Verder betoogde hij, dat de Nederlandse Marine in Indië was ingezet om het mogelijk te maken, dat Australië zijn beste soldaten naar Australië terug kon halen, toen dit in 1940 nodig was.

Spreker was van mening, dat Nederland zijn plicht heeft gedaan tegenover zijn bondgenoten. Hij had er op gerekend, dat de bondgenoten van Nederland na de capitulatie hun plicht tegenover Nederland zouden nakomen. Na de capitulatie werden de fouten gemaakt. Tjarda VAN STARKENBORGH STACHOUWER werd ondergeschikt aan de Amerikaanse Marine-leiding. Het is de wil van de Amerikanen, dat wij een arm bedelend volk worden, maar laten zij dat dan eerlijk zeggen riep hij uit. (luid applaus).

De Nederlandse Regering heeft hiertegen niet genoeg geprotesteerd, is te laks en te slap geweest. Indertijd had spreker 4 brieven aan de Nederlandse Regering gezonden. Deze waren onbeantwoord gebleven, zelfs een bewijs van ontvangst bleef achterwege. De regering is er door deskundigen op gewezen, dat het roer om moest, maar de koers bleef onveranderd. De Heer HELFRICH gaf te kennen, dat naar zijn mening er maar één oplossing was n.l. dat het Nederlandse Volk zich in één partij, "De Nationale Partij" verenigt en dat op deze wijze verandering in de koers wordt gebracht. De leuze van deze partij zal moeten zijn "Je Maintiendrai".

Hierna werd het woord gevoerd door de Heer MEYER RANNEFT, lid van de Raad van State.

Spreker deelde mede, dat hij achter GERBRANDY en zijn beweging staat. Hij is er van overtuigd, dat Indonesië thans een staatkundige vorm moet krijgen, maar dat de thans gevolgde koers gewijzigd dient te worden. Hij was een van de mannen, die in 1946 SCHERMERHORN, VAN MOOK en LOGEMAN had aangeklaagd voor het plegen van verraad. Met de zweep waren de deelstaten gedwongen onder de Republiek te komen. De mening van CHURCHILL was gevraagd over India, Birma en Indonesië. Deze had laconiek geantwoord, dat er in die landen door sluipmoord enz. maar weinig meer mensen waren gevallen dan in de laatste wereldoorlog.

Spreker deelde mede, dat de Republiek de overeenkomsten en de beloften niet houdt. Zelfs bij de aanvang van de Ronde Tafel Conferentie wordt er in Indonesië harder ge-

vochten dan ooit. De republiek infiltreert waar zij kan, alleen om deze conferentie te bespoedigen. Zelfs in Engeland ziet men thans in, dat Nederland na de capitulatie onrechtvaardig is behandeld. De *New York Times* schreef onlangs, dat de politiek van Engeland in Indië niet eervol is geweest. Ook Amerika en vooral Christelijk Amerika is terug gekomen op zijn politiek over Indonesië. Dit zijn wel enige lichtpunten, maar één van de voornaamste dingen is, dat er nog vele Nederlandsgezinde Indonesiërs zijn. Spreker beschuldigde de Commissie van Goede Diensten, dat zij een verkeerde voorstelling van zaken geeft aan de veiligheidsraad. Hij protesteerde tel tegen de politiek van de Nederlandse regering en eindigde zijn rede met de woorden: "Gij behoort geen succes om vol te houden, het is waard om voor de goede zaak te sterven."

Hierna sprak Prof. Dr. C. GERRITSEN over het onderwerp: "Onvoorwaardelijk".

Spreker vond het niet aangenaam, dat de Ridderzaal, die op een roemrijke historie kan bogen, voor het slotbedrijf van de Indië-politiek is opengesteld. Het is nodig, dat wij ons schamen voor de regering, die de natie zo diep heeft vernederd. Hij deelde mede, dat de C.H. haar vertrouwen in de regering voor het grootste deel heeft opgezegd. De C.H. is hierdoor in tweeën gevallen. In de Tweede Kamer hebben 5 van de 9 kamerleden der C.H. tegen het regeringsbeleid gestemd en in de Eerste Kamer alle C.H.-kamerleden. Wanneer de conclusie van de Ronde Tafel Conferentie in stemming wordt gebracht, zal voor de uitvoering daarvan tenminste tweederde van het aantal kamerleden vóór moeten stemmen. Wanneer 34 leden tegenstemmen, heeft de Ronde Tafel Conferentie geen kans van slagen. Thans zijn er al 30 leden, die tegenstemmen. Volgens spreker is de pers in haar moreel sterk gedaald en heeft de "Nieuwe Rotterdamse Courant" het beleid over Indië verdonkeremaand.

Spreker heeft geen vertrouwen in de Republikeinse leiders.

Als laatstespreker voerde het woord Dr. W. K. H. FEUILLETAU DE BRUYN over het onderwerp: "Hands off van New Guinea".

De regeringen DREES en SCHERMERHORN hebben de domheid en onbeschaamdheid begaan Nederland naar de afgrond gebracht te hebben. In Indonesië wordt momenteel dezelfde politiek door Amerika gevoerd als in China. Spreker had telefonisch bericht gekregen, dat het vertrek van de vertegenwoordigers van de deelstaten in Indonesië wordt tegengehouden. Dit zijn de deelstaten, die bij Nederland willen blijven. Christelijk Amerika zal dit aan de wereld bekend maken. Volgens de VAN ROYEN-ROEM-overeenkomst moeten wij de Indonesiërs vriendschappelijk tegenmoettreden. Hoe kunnen wij van deze mensen vriendschap verwachten. Spreker noemde dit vriendschappelijk contact met de Republikeinen verraad aan de Indische Nederlanders. (luid applaus).

De gehele vergadering verliep ordelijk. Er heerste een buitengewoon enthousiaste stemming.

De voorzitter Prof. Mr. P. S. GERBRANDY stelde de vergadering voor een telegram van diepe aanhankelijkheid aan H. M. de Koning te zenden en tevens een telegram te zenden aan Zijne Excellentie de Minister-President, waarin de diepe bezorgdheid van de vergadering wordt uitgesproken over het beleid van de Regering inzake de Indonesische kwestie. De voorstellen werden met luide instemming begroet.

Te omstreeks 18.00 uur werd de vergadering, na het zingen van twee eerste coupletten van het Wilhelmus door de voorzitter gesloten. (einde)